Szakmai beszámoló

az MNL Békés Megyei Levéltára öt egyedi dokumentumának restaurálására kapott támogatás (pályázati azonosító: 3511/03878) felhasználásáról

A restaurálás levéltárunkban középtávú stratégiai terv alapján történik. Maga a restaurálási tevékenység az 1990-es évek közepén indult meg. Ennek két meghatározó irányát alakítottuk ki: a nagy referenciával bíró könyvrestaurátor műhelyben hozatjuk rendbe a súlyosan sérült, elsősorban feudális kori köteteket, saját műhelyünkben főként a 19. és a 20. századi gyakran forgatott iratok, kötetek, térképek fertőtlenítése, tisztítása és kötése történik.

A Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjteményi Kollégiuma által az egyedi dokumentumok restaurálására, állományvédelmi munkáinak támogatására 2015-ben kiírt pályázat keretében öt kötet restaurálása valósult meg:

1.	V. 203. b. 55. kötet	Békés mezőváros területén lévő házi kertek, rétek, szőlők összeírása 1735.	46 lap
2.	IV. A. 6. 323. kötet	Békés vármegye adószedőjének iratai. Conscripio Possessionis Füzesgyarmat 1776/1777	20 lap
3.	V. 203. b. 74. kötet	A Békési gabona nagykilenced összeírása 1837	16 lap
4.	V. 203. a. 19. kötet	Currensek protocolluma Békés mezővárosban 1824–1827	141 lap
5.	V. 302. b. 60. kötet	Hirdetési jegyzőkönyv (Békéscsaba nagyközség iratai) 1852	62 lap

Valamennyi kötet jelentős forrásértékkel bír. **Békés mezőváros területén lévő házi kertek, rétek, szőlők 1735. évi összeírása** számos adatot tartalmaz a 18. század első felének gazdaságára és társadalmára vonatkozóan. A forrásban szerepelnek a házszámok sorrendjében a birtokosok nevei és az általuk birtokolt földterület hossza, szélessége négyszögölben megadva, ugyanígy az általuk használt rét nagysága és a róla kaszált széna mennyisége mázsában, továbbá a gazda által művelt szőlőterület kiterjedése holdban és négyszögölben és a készített bor mennyisége akóban megadva. **Békés vármegye adószedőjének iratai. Conscriptio possessionis Füzesgyarmat 1776/1777.** kötetünk – a 18. századi füzesgyarmati dicalis adóösszeírás – a kor gazdasági viszonyainak megismeréséhez, és az egyre gyakoribbá váló családtörténeti kutatásokhoz nyújt segítséget. **A Békési gabona nagykilenced 1837. évi összeírása** városrészekként, a kilenced fizetésre kötelezettek névszerinti felsorolásával és a

termények (búza, árpa, zab, csöves tengeri), illetve ezek szállításának kimutatásával fontos forrás a korabeli gazdasági életre vonatkozóan és a családkutatás során felhasználható értékes információkat tartalmaz a 19. század első feléből. **Currensek protocolluma Békés mezővárosban 1824–1827.** a vármegyei, a szolgabírói, illetve a község elöljáróságának település lakosaira vonatkozó hirdetményeit tartalmazza, amely a mindennapi életre, a gazdasági, társadalmi, egészségügyi, jogi területre kiterjednek. Az **1852. évi békéscsabai hirdetési jegyzőkönyv** elsősorban a társadalomtörténeti szempontból becses forrás, emellett igazgatástörténeti vonatkozásai miatt is értékes dokumentum.

A dokumentumok állapotfelmérése alátámasztotta a haladéktalan restaurálást, amelynek befejeztével a kötetek megfelelő védőborításban kerültek vissza tárolási helyükre. A kötetekről restaurálás előtt digitális másolat készült, amelyek az állományvédelem szempontjait figyelembe véve a későbbiekben – a kötetek fizikai igénybevétele nélkül – is kutathatók.

Tisztelettel köszönjük a Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjteményi Kollégiumának restaurálási projektünk támogatását!

Gyula, 2016. január 20.

dr. Erdész Ádám
igazgató

MAGYAR NEMZETI LEVÉLTÁR
1.
Békés Megyei Levéltár

ArchivArt Könyvrestaurátor Műhely Kft.
1088 Budapest, Üllői út 2-4. I. emelet 1.
Tel./fax: 36-1/306-4574

MNL Békés Megyei Levéltár, Gyula
Gyula, 5700
Petőfi tér 2.

Beszámoló
az alábbi 5 kötet restaurálásáról

Az **V.203.b./55. jelzetű, Békés mezőváros területén lévő házi kertek, rétek, szőlők összeírása (1735.) kötet** restaurálása a fotódokumentáció elkészítésével kezdődött. A portalanítás és óvatos száraz tisztítás után a kötetet szétszedtük a lapszámozás ellenőrzése mellett. A lapokat Parafil RT 70 kiemelő segédanyag között mostuk, savtalanítottuk és utánenyveztük. A javításokat papíröntéssel készítettük el, papírpép, kréta és természetes (keményítő-tylose) enyvezőanyag használatával. A hiányzó előzékeket merített papírral pótoltuk. A lappárokat nyolcas öltéssel rögzítettük egymáshoz. Vékonytáblás egészpapírkötést készítettünk és a táblára címkét tettünk. Fotódokumentációt készítettünk a restaurálás utáni állapotról.
A kötetet Helliné Lukács Judit restaurálta.

A kötet restaurálás előtt és után

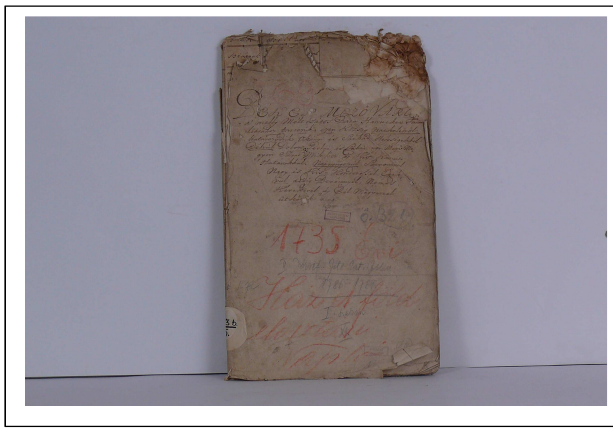
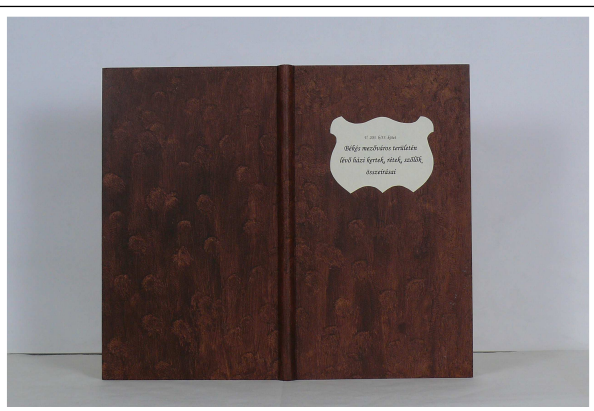

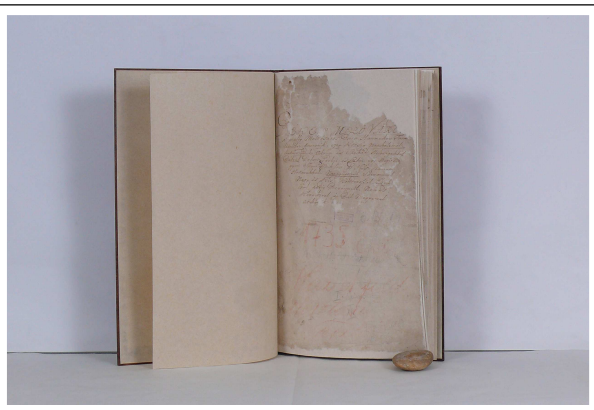

ArchivArt Könyvrestaurátor Műhely Kft.
1088 Budapest, Üllői út 2-4. I. emelet 1.
Tel./fax: 36-1/306-4574

A **IV. A. 6. 323. jelzetű, Békés vármegye adószedőjének iratai. Conscriptio possessionis (Füzesgyarmat, 1776/1777.) kötet** restaurálása a fotódokumentáció elkészítésével kezdődött. A portalanítás és óvatos száraz tisztítás után a kötetet szétszedtük a lapszámozás ellenőrzése mellett. Fertőtlenítettük a fertőzött lapokat majd Parafil RT 70 kiemelő segédanyag között mostuk, savtalanítottuk és utánenyveztük. A javításokat papíröntéssel készítettük el, papírpép, kréta és természetes (keményítő-tylose) enyvezőanyag használatával. A gyengébb részeket később még hátulról japán fátyol papírral megtámasztottuk. A hiányzó előzékeket merített papírral pótoltuk. Szalagra fűztük fel a jobb nyithatóság érdekében. Vékonytáblás egészpapírkötést készítettünk az eredeti borítók felhasználásával. A táblára visszaragasztottuk az eredeti címkét. Fotódokumentációt készítettünk a restaurálás utáni állapotról.
A kötetet Berényi Katalin restaurálta.

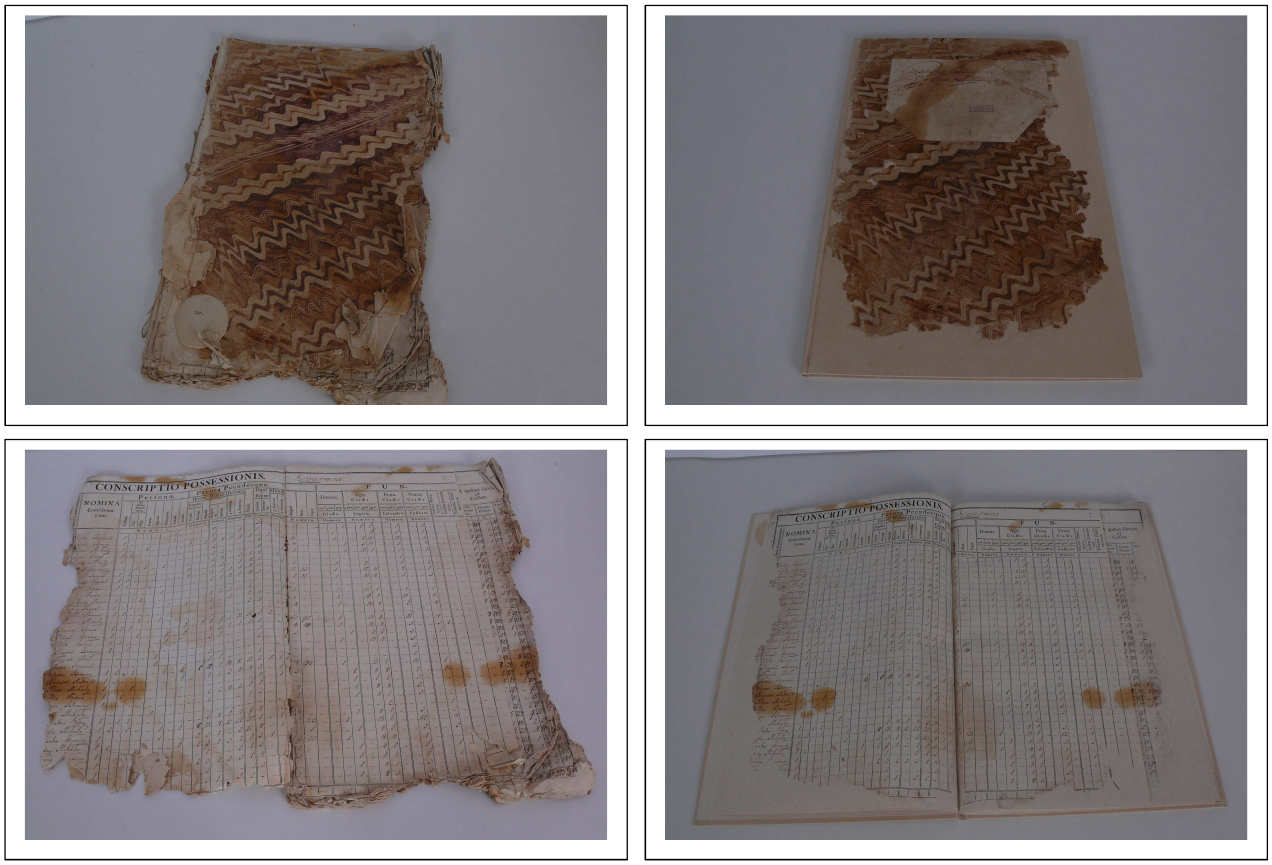

A kötet restaurálás előtt és után

ArchivArt Könyvrestaurátor Műhely Kft.
1088 Budapest, Üllői út 2-4. I. emelet 1.
Tel./fax: 36-1/306-4574

A **IV. 203. b./74. jelzetű, Békési gabona nagykilenced összeírása (1837.) kötet** restaurálása a fotódokumentáció elkészítésével kezdődött. A portalanítás és óvatos száraz tisztítás után a kötetet szétszedtük a lapszámozás ellenőrzése mellett. Fertőtlenítettük a fertőzött lapokat majd Parafil RT 70 kiemelő segédanyag között mostuk, savtalanítottuk és utánenyveztük. A javításokat papíröntéssel készítettük el, papírpép, kréta és természetes (keményítő-tylose) enyvezőanyag használatával. A gyengébb részeket később még hátulról japán fátyol papírral megtámasztottuk. A hiányzó előzék részeket merített papírral pótoltuk. A lappárokat az eredeti technikának megfelelően nyolcas öltéssel rögzítettük egymáshoz. Vékonytáblás egészpapírkötést készítettünk az eredeti borítók felhasználásával. A táblára visszaragasztottuk az eredeti címkét. Fotódokumentációt készítettünk a restaurálás utáni állapotról.
A kötetet Székely Noémi restaurálta.

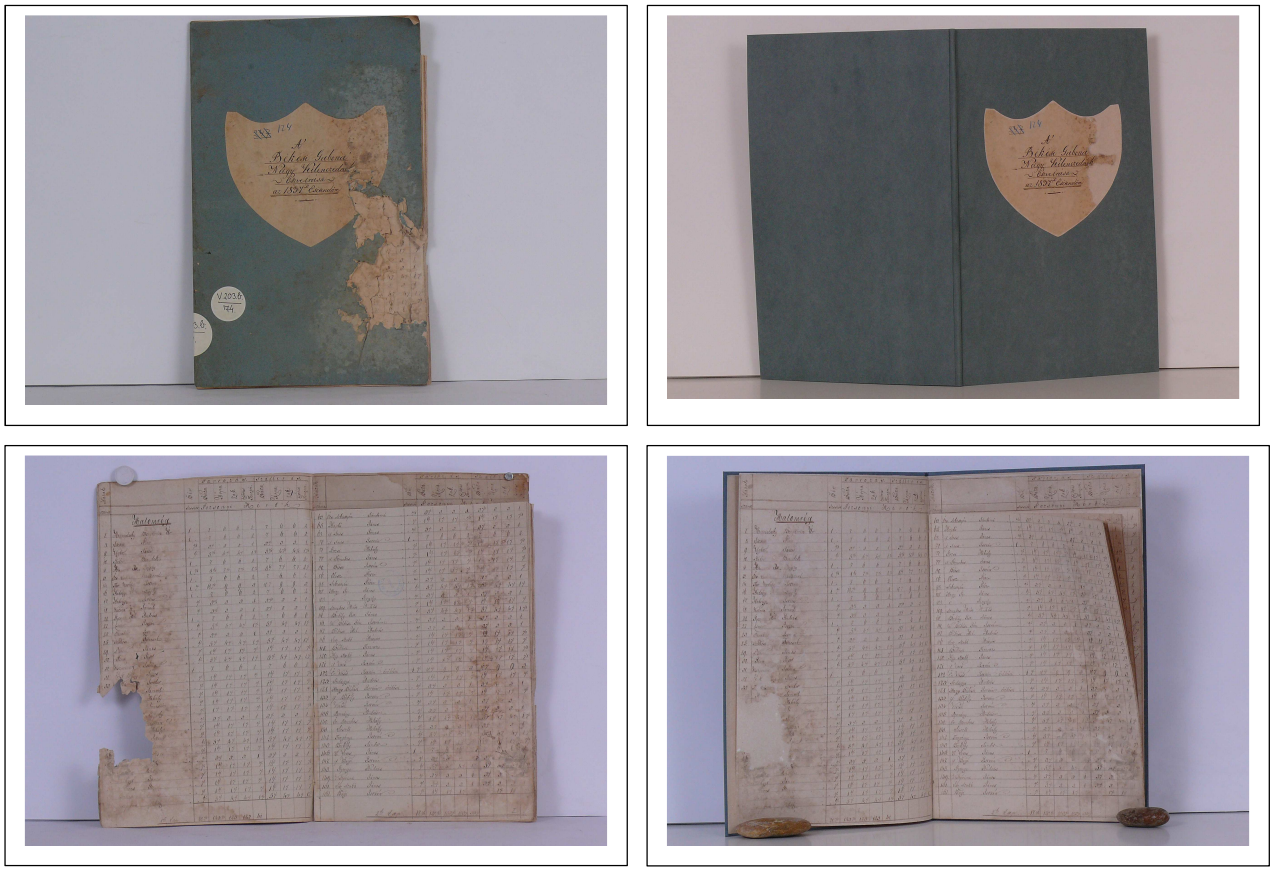

A kötet restaurálás előtt és után

ArchivArt Könyvrestaurátor Műhely Kft.
1088 Budapest, Üllői út 2-4. I. emelet 1.
Tel./fax: 36-1/306-4574

Az **V. 203. a./19. jelzetű, Currensek protocolluma Békés mezővárosban (1824-1827.) kötet** restaurálása a fotódokumentáció elkészítésével kezdődött. A portalanítás és óvatos száraz tisztítás után a kötetet szétszedtük a lapszámozás ellenőrzése mellett. Fertőtlenítettük a fertőzött lapokat majd Parafil RT 70 kiemelő segédanyag között mostuk, savtalanítottuk és utánenyveztük. A javításokat papíröntéssel készítettük el, papírpép, kréta és természetes (keményítő-tylose) enyvezőanyag használatával. A gyengébb részeket később még hátulról japán fátyol papírral megtámasztottuk. A hiányzó előzék részeket merített papírral pótoltuk. A lappárokat az eredeti technikának megfelelően nyolcas öltéssel rögzítettük egymáshoz. Vékonytáblás egészpapírkötést készítettünk az eredeti borítók felhasználásával. A táblára visszaragasztottuk az eredeti címkét. Fotódokumentációt készítettünk a restaurálás utáni állapotról.
A kötetet Donáth Anna restaurálta.

A kötet restaurálás előtt és után

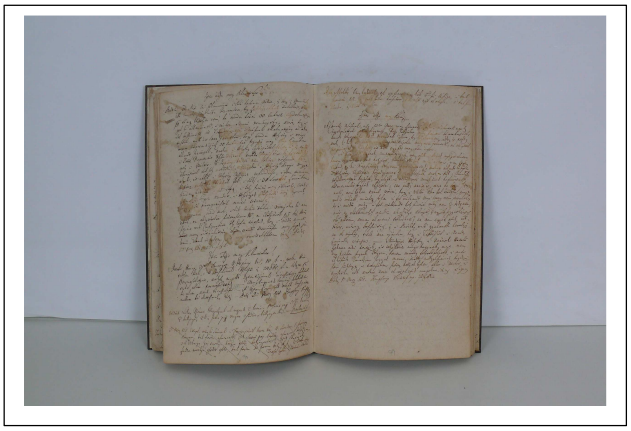

ArchivArt Könyvrestaurátor Műhely Kft.
1088 Budapest, Üllői út 2-4. I. emelet 1.
Tel./fax: 36-1/306-4574

Az **V. 302. b./60. jelzetű, Hirdetési könyv (Békéscsaba nagyközség iratai) (1852.) kötet** restaurálása a fotódokumentáció elkészítésével kezdődött. A portalanítás és óvatos száraz tisztítás után a kötetet szétszedtük a lapszámozás ellenőrzése mellett. A lapokat Parafil RT 70 kiemelő segédanyag között mostuk, savtalanítottuk és utánenyveztük. A javításokat kézi javítással készítettük el, merített papír, japán papír és glutofix használatával. A hiányzó előzék részeket merített papírral pótoltuk. Az íveket szalagra fűztük fel a jobb nyithatóság érdekében. Vékonytáblás egészpapírkötést készítettünk az eredeti borítók felhasználásával. A táblára címkét készítettünk. Fotódokumentációt készítettünk a restaurálás utáni állapotról.

A kötetet Helliné Lukács Judit restaurálta.

A kötet restaurálás előtt és után

Budapest, 2015. november 30.

ArchivArt
Könyvrestaurátor Műhely Kft.
1088 Budapest, Üllői út 2-4.
Cégjegyzékszám: 01-09-685003
Adószám: 11954501-2-42
K&H 10201006-50087963-00000000

Gy.Molnár Kerstin
ArchivArt Könyvrestaurátor Műhely Kft.
szakmai vezető